

2024-04-11

Finansdepartementet
dnr. Fi2023/03211

Yttrande över betänkandet Förändring genom försök (SOU 2023:94)

Fremia tackar för möjligheten att lämna synpunkter på betänkandet från Försöksverksamhetskommittén.

Fremia är en arbetsgivarorganisation som företräder 5300 medlemsorganisationer, som gemensamt har cirka 150 000 anställda. Medlemmarna är i huvudsak organisationer inom idéburen välfärd, civilsamhället, samt kooperativa och värderingsstyrda företag.

Vi har tagit del av utredningen och väljer att lämna ett översiktligt svar. Fremia är i huvudsak positiva till att kommunsektorn bedriver försöksverksamhet. Vi vill framhålla att kommuner och regioner i försöksverksamheter med fördel kan kroka arm med civilsamhället, samt idéburna och kooperativa aktörer i välfärden. På så vis kan huvudmännen dra nytta av våra medlemmars innovationskraft och säregna förmåga att utveckla nya lösningar i välfärdens glapp och glipor. Många av våra medlemmar har funnits längre än välfärdsstaten och varit de som gått före och skapat verksamheter som idag är en självklar del av välfärden, såsom förskola, mödravård och personlig assistans.

Fremia tillstyrker förslaget om försöksverksamhet med ett statsbidrag för små kommuner. Vår bedömning är att en sådan lösning kan förväntas ge små kommuner större frihet och handlingskraft utifrån förutsättningarna i den egna kommunen, tillsammans med de aktörer som verkar på huvudmannens uppdrag. Våra medlemmar erfar överhuvudtaget ofta problem kopplade till riktade statsbidrag. För fristående aktörer är det sällan transparent hur huvudmännen nyttjar medlen och om de fördelas på ett likvärdigt sätt till alla berörda aktörer. Alltför många statsbidrag genom åren har dessutom varit för kortsiktiga i sin karaktär för att göra riktig nytta.

Fremia är vidare positiva till försöksverksamhet inom hälso- och sjukvårdsområdet. En fortsatt utveckling av samverkan mellan regioner och kommuner är helt nödvändig för att klara utmaningarna med en ökande andel äldre som behöver hälso- och sjukvård. Vi vill

understryka att samverkan med idéburna och kooperativa vård- och omsorgsgivare kan bidra till att utveckla nya lösningar med en mer sömlös hälso- och sjukvård.

Fremia har inga synpunkter att lämna gällande förslagen om försöksverksamheter gällande samverkan mellan kommuner på lantmäteriområdet. Detsamma gäller för förslaget om försöksverksamhet som möjliggör användandet av renat gråvatten som dricksvatten.

För Fremia är det av största betydelse att alla former av brottslighet riktad mot våra välfärdssystem tas på allvar och bekämpas med kraft. Brottslighet riktad mot välfärdssystemen riskerar att urholka det gemensamma förtroendet för dessa, dränerar dem på resurser och drabbar alla som verkar inom dem. Därför har vi höga förväntningar på våra rättsvårdande myndigheter och beslutsfattare när det gäller att motverka och beivra brottslighet.

Åtgärder mot brottslighet måste vara ändamålsenliga och träffsäkra. Vi bedömer att informationsutbyte mellan och inom myndigheter är avgörande. Likaså att Inspektionen för vård och omsorg (IVO) kan bedriva ett effektivt tillsyns- och tillståndsarbete, dock utan att sätta upp oproportionerliga hinder för alla seriösa aktörer inom vård och omsorg. Vi tillstyrker utredningens förslag om att ge Upphandlingsmyndigheten i uppdrag att kartlägga vilka myndigheter som bör ingå i en försöksverksamhet med viss informationsdelning mellan statliga myndigheter och kommuner vid upphandling.

Brottslighet riktad mot välfärdssystemen förtjänar att tas på lika stort allvar som annan brottslighet. Regeringen bör därför ge polisen uppdrag, tillräckliga resurser och kompetens att kunna arbeta effektivt mot välfärdsbrottslighet.

Med vänlig hälsning

Karin Liljeblad
Senior branschexpert
Fremia